

Colette ALLOUCH

Petit vocabulaire juridique français/latin/hébreu

מונחון צרפתי/לטיני/עברי

à cause du retard	<i>ex mora</i>	כתוצאה מאיחור
à celui qui consent, il n'est pas fait de tort	<i>volenti non fit injuria</i>	הרוצה אינו ניזוק
à l'article de la mort	<i>in articulo mortis</i>	בשעת יציאת הנשמה/שכיב מרע
à l'égard de tous	<i>erga omnes</i>	נוגע לכולם/כפי כולם
à l'endroit précédemment cité	<i>loco citato</i>	במקום הנזכר לעיל
à l'infini	<i>ad infinitum</i>	עד אין סוף
à la lumière du jour	<i>in aperta luce</i>	באור היום
à part soi	<i>in petto</i>	בחשאי
à partir d'alors	<i>ex tunc</i>	למפריע
à partir de ce jour	<i>a datu</i>	מאותו יום והילך
à partir de l'extrême commencement	<i>ab ovo</i>	מבראשית
à partir de l'instant présent	<i>ex nunc</i>	מעכשיו
à partir de rien	<i>ex nihilo</i>	יש מאין
à partir de rien, rien	<i>ex nihilo nihil</i>	מאפס יוצא רק אפס
à partir du commencement	<i>ab initio</i>	מלכתחילה/מעיקרה
à perpétuité	<i>ad perpetuum</i>	לעולם עולמים
à perpétuité	<i>in perpetuum</i>	לעד
à plus forte raison	<i>a pari</i>	קל וחומר
à plus forte raison encore	<i>a multo fortiori</i>	על אחת כמה וכמה
à propos des avantages et des inconvénients	<i>de commodo et incommodo</i>	
à titre d'exemple	<i>exempli causa</i>	לדוגמה
à titre de compensation	<i>quid pro quo</i>	דבר עבור דבר
à titre de faveur	<i>ex gratia</i>	לפנים משורת הדין
à venir	<i>in futuro</i>	בעתיד
abus de pouvoir	<i>ultra vires</i>	חריגה מסמכות/מחוץ לסמכות
acte certifié conforme	<i>vidimus</i>	אישור על נאמנות המקור
acte coupable	<i>actus reus</i>	המעשה הפלילי/המרכיב ההתנהגותי בעבירה
affaire jugée	<i>res judicata</i>	הלכה פסוקה
affaire pendante devant un tribunal	<i>sub iudice</i>	עניין שתלוי ועומד בבית המשפט
affaire qui de prime abord paraît fondée	<i>prima facie case</i>	עילה לכאורה
ainsi passe la gloire du monde	<i>sic transit gloria mundi</i>	כך חולפת לה תהילת עולם
alibi	<i>alibi</i>	טענת היעדרות ממקום מסוים
alors	<i>tunc</i>	אז
ami de la Cour	<i>amicus curiae</i>	עמית בית המשפט
après Jésus-Christ (apr. J.C.)	<i>anno domini A.D.</i>	לספירת הנוצרים
argument tiré du silence de la loi	<i>argumentum e silentio</i>	טיעון הבא משתיקה
argumentation	<i>argumentum</i>	טענה
au contraire	<i>a contrario</i>	להפך
au début	<i>ad initium</i>	בראשיתו
au dernier moment	<i>in extremis</i>	על סף המוות
au sens large	<i>lato sensu</i>	
au sens strict	<i>scripto sensus</i>	בפרוש מצומצם
au seuil	<i>in limine</i>	על הסף
au-delà de ce qui a été demandé	<i>ultra petita</i>	פסיקת יתר
autorité	<i>auctoritas</i>	רשות

Colette ALLOUCH

Petit vocabulaire juridique français/latin/hébreu

autorité de la loi	<i>auctoritas legis</i>	
avant	<i>ante</i>	לפני
avant la guerre	<i>ante bellum</i>	לפני המלחמה
avant la mort/le décès	<i>ante mortem</i>	לפני המוות
avant la naissance	<i>ante natal</i>	טרם לידה
avant les nocces/le mariage	<i>ante nuptias</i>	טרם נישואין
avant tout	<i>ante omnia</i>	לפני הכל
avec effet rétroactif ; maintenant pour alors	<i>nunc pro tunc</i>	מעכשיו ולמפיע
avec la permission des supérieurs	<i>cum permissu superiorum</i>	ברשות הממונים
avec les modifications qui s'imposent	<i>mutatis mutandis</i>	בשינויים המחויבים/עם השינויים הדרושים
avec un brin de sel/de doute	<i>cum grano salis</i>	מתוך פקפוק/בהסתייגות
avocat du diable	<i>advocatus diaboli</i>	פרקליטו של השטן
avocat pro domo	<i>pro domo sua</i>	סניגור לטובת עצמו
bénéficiaire à vie	<i>cestui que vie</i>	נהנה לחיים
bénéficiaire d'une fiducie	<i>cestui que trust</i>	נהנה שבנאמנות
biens immobiliers	<i>immobilia</i>	נכסי דלא נידי
biens meubles	<i>bona mobilia</i>	נכסי דנידי (ארמית)
biens vacants	<i>bona vacantia</i>	נכסי הפקר/נכסים ללא בעלים
bon	<i>bonus</i>	הטבה
bon dol	<i>dolus bonus</i>	הונאה מותרת
bon gré mal gré	<i>volens nolens</i>	ברצון או באונס
bonne réputation	<i>bona fama</i>	
broutilles, peccadilles	<i>de minimis</i>	זוטות
c'est dans la queue qu'est le venin	<i>in cauda venenum</i>	אליה וקוץ בה
capable de dol	<i>capax doli</i>	מסוגל להונות
cas	<i>casus</i>	מקרה
cas de conscience	<i>casus conscientiae</i>	שאלת מצפון
cas fortuit	<i>casus fortuitus</i>	מקרה בעלמא
cas non prévu par la loi	<i>casus ominus</i>	מקרה בלתי מעוגן בחוק
cause de mort	<i>causa mortis</i>	סיבת המוות
cause finale	<i>causa finalis</i>	מטרה
cause immorale	<i>turpis causa</i>	מניע פסול
cause, principe, origine	<i>causa</i>	סיבה/גורם
ce qu'il fallait démontrer CQFD	<i>quod erat demonstrandum</i>	זה אשר טעון הוכחה
ce qui est nécessaire est légal	<i>quod est necessarium est licitum</i>	מה שחיוני זה גם חוקי
celui qui donne vite donne deux fois	<i>bis dat qui cito dat</i>	הנותן מהר נותן כפליים
celui qui est délégué ne peut déléguer	<i>delegatus non potest delegare</i>	אין שלוח עושה שלוח
c'est-à-dire	<i>id est</i>	זאת אומרת
charge de la preuve	<i>onus probandi</i>	חובת ההוכחה/הראייה
chose	<i>res</i>	חפץ/דבר/נכס
ci-dessus	<i>ut supra</i>	כדלעיל/כנ"ל
ci-dessus, dans le texte	<i>supra</i>	כאמור לעיל
comme il convient	<i>ad amussim</i>	כראוי/בדיוק/במידה
compétence d'attribution	<i>ratione materiae</i>	
compétence du territoire	<i>ratione loci</i>	
compromis ; manière de vivre	<i>modus vivendi</i>	עמק השווה
condition légale	<i>condicio juris</i>	תנאי חוקי
consentement mutuel	<i>mutuus consensus</i>	הסכמה הדדית
consentement universel	<i>consensus omnium</i>	אחדות דעים/פה אחד
contestation en cause	<i>litio contestato</i>	
contradiction dans les termes	<i>contradictio in adjecto</i>	
contrainte morale	<i>vis compulsiva</i>	
contrat à titre gratuit/ sans considération	<i>nudum pactum</i>	חוזת ללא תמורה/ כלשונו
contre la loi	<i>contra legem</i>	נגד החוק

Colette ALLOUCH

Petit vocabulaire juridique français/latin/hébreu

contre la paix	<i>contra pacem</i>	נגד השלום
contre le droit de la guerre	<i>contra jus belli</i>	נגד חוק המלחמה
contre le droit international	<i>contra jus gentium</i>	נגד חוקי העמים
contre le testament	<i>contra tabulas</i>	נגד הצוואה
contre les bonnes mœurs	<i>contra bonos mores</i>	נגד המנהג הטוב
contre son gré	<i>ab invito</i>	נגד רצונו
cooptation	<i>cooptatio</i>	סיפוח חבר
corps du délit	<i>corpus delicti</i>	נושא/מעשה/גוף העבירה
corps du droit	<i>corpus juris</i>	מערכת החוקים
corps du droit civil	<i>corpus juris civilis</i>	ספר החוקים האזרחי
d'une nature particulière	<i>sui generis</i>	מיוחד במינו
dans l'abstrait	<i>in abstracto</i>	באופן מופשט
dans l'état	<i>statu quo</i>	המצב כפי שהוא
dans la limite des pouvoirs	<i>intra vires</i>	בתחום הסמכות
dans le concret	<i>in concreto</i>	
dans le concret	<i>in concreto</i>	ממשית
dans le doute	<i>in dubio</i>	
dans toute son étendue	<i>in extenso</i>	במלואו
dans un cas semblable	<i>in eodem casu</i>	
de bonne foi	<i>bona fide</i>	תום לב
de droit	<i>ex lege</i>	מכוח החוק/הדין
de droit	<i>de jure</i>	להלכה/על פי החוק
de droit	<i>ex debito</i>	מכוח זכות/בזכות
de droit	<i>lie</i>	בדין
de fond en comble	<i>a collo usque ad centrum</i>	מתהום הארץ עד רום הרקיע
de gré ou de force	<i>nolens volens</i>	מרצון או מאונס
de la loi devant être apportée	<i>lex ferenda</i>	דין רצוי
de la loi en vigueur	<i>lex lata</i>	דין מצוי
de même rang	<i>pari passu</i>	מעמד שווה
de par ses fonctions	<i>ex officio</i>	מכוח התפקיד
de plein droit	<i>ipso jure</i>	כשורת הדין/בעצם החוק
de quel droit ?	<i>quo warranto ?</i>	באיזו זכות ?
de son vivant	<i>intra vitam</i>	בעודו חי
de tête	<i>ex capite</i>	מהראש
défunt ; feu	<i>de cuius</i>	מנוח
dénouement inespéré	<i>deus ex machina</i>	הצלה לא צפויה
des pieds à la tête ; de haut en bas	<i>a capillis usque ad unguis</i>	מכף רגל עד הראש
désistement d'action	<i>nolle procequi</i>	הפסקת התהליכים
digne de foi	<i>intra fidem</i>	מהימן
dire vrai ; voir-dire	<i>voir dire</i>	לדבר אמת
dissentiment mutuel	<i>mutuus dissensus</i>	אי הסכמה הדדית
divise afin de régner	<i>divide ut imperes</i>	הפרד כדי למשול
divise et règne	<i>divide et impera</i>	הפרד ומשול
dol incident	<i>dolus incidens</i>	הונאה אקראית
dol /ruse	<i>dolus</i>	הונאה
dommage	<i>damnum</i>	נזק
donc/par conséquent	<i>ergo</i>	לכן
donnant donnant ; renvoi d'ascenseur	<i>manus manim lavat</i>	יד רוחצת יד
droit	<i>jus</i>	חוק/משפט/זכות
droit canonique	<i>jus canonicum</i>	החוק הקנוני
droit civile	<i>jus civile</i>	משפט אזרחי/חוק אזרחי
droit commercial international	<i>lex mercatoria</i>	חוק המסחר הבינלאומי
droit commun	<i>jus commun</i>	החוק האלוהי
droit d'un tiers	<i>jus tertii</i>	זכות צד שלישי
droit d'user de la chose	<i>jus utendi</i>	זכות שימוש מוחלטת
droit de disposer de la chose dont on est propriétaire	<i>jus abutendi</i>	זכות חזקה מוחלטת/בעלות מוחטת
droit de posséder	<i>jus possidendi</i>	זכות בעלות על רכוש

Colette ALLOUCH

Petit vocabulaire juridique français/latin/hébreu

droit de préemption	<i>optio</i>	זכות קדימה
droit de profiter des fruits produits par un bien	<i>jus fruendi</i>	זכות הנאה
droit de punir	<i>jus puniendi</i>	זכות להעניש/ענישה
droit de vie et de mort	<i>jus vitae necisque</i>	זכות חיים ומוות
droit de vote	<i>jus suffragii</i>	זכות בחירה
droit des gens/droit international public	<i>jus gentium</i>	משפט בינלאומי/חוקת הזרים
droit écrit	<i>jus scriptum</i>	החוק הכתוב
droit international humanitaire	<i>jus belli</i>	משפט המלחמה [חוק המלחמה]
droit sur la personne	<i>jus in personam</i>	זכות אישית
dû	<i>debitum</i>	חוב
du côté de la mère	<i>a matre</i>	מצד האם
du côté du père	<i>a patre</i>	מצד האב
du même ordre	<i>ejusdem generis</i>	בן מינו/כיוצא בזה
égal	<i>par</i>	שווה
en bref	<i>in nuce</i>	בקיצור
en chambre	<i>in camera</i>	בלשכת השופט
en détail	<i>in extenso</i>	בפרוטרוט, באריכות
en droit	<i>jure</i>	בדין
en droit et en fait	<i>de facto et de jure</i>	למעשה ולהלכה
en équité	<i>ex aequo et bono</i>	פסיקה מן הצדק (לא מן הדין)
en état de pauvreté	<i>informa pauperis</i>	חסר אמצעים
en fait	<i>de facto</i>	בפועל/למעשה
en flagrant délit	<i>in flagranti</i>	בשעת מעשה/בעת ביצוע הפשע
en l'absence de	<i>in abstentia</i>	בהיעדר
en l'espèce	<i>in casu</i>	
en louant	<i>cum laude</i>	בשבח
en nature	<i>in natura</i>	בעין
en nature	<i>in rem</i>	כלפי חפץ
en pareille matière	<i>in pari materia</i>	באותו עניין
en pareille matière	<i>pari materia</i>	באותו עניין
en personne	<i>in personam</i>	כלפי האדם/ באופן אישי
en professionnel	<i>ex professo</i>	בידיעה ברורה
en qualité plutôt qu'en quantité	<i>multum et non multa</i>	עדיפה האיכות על הכמות
en soi	<i>in se</i>	בינם לבין עצמם
en soi	<i>per se</i>	כשלעצמו/ בפני עצמו
en tout	<i>in toto</i>	כולו/בכללו
en tout/au total	<i>in summa</i>	בסך בכל
en vue d'informer	<i>ad informandum</i>	לתדיע
en vue du procès	<i>ad litem</i>	למטרת הטביעה
enfant à naître	<i>nasciturus</i>	שייוולד
enfant naît ou à naître	<i>nati et nascituri</i>	שנולד ושייוולד
entends aussi l'autre partie	<i>audi alteram partem</i>	כלל שמיעת הצד השני
entre autres	<i>inter alia</i>	בין השאר
entre les lignes		ביני שיטי/בין השורות
entre vivants/entre vifs	<i>inter vivos</i>	בין אלה הנמצאים בחיים
erreur	<i>erratum</i>	טעות
erreur sur la personne	<i>error in persona</i>	טעות בזיהוי
erreurs	<i>errata</i>	טעויות
espéré	<i>in spe</i>	בתקווה
évidence/commencement de preuve	<i>prima facie</i>	עדות לכאורה
expressément	<i>expressis verbis</i>	מפורשות
fait/action	<i>factum</i>	מעשה
faits matériels d'une affaire	<i>res gestae</i>	דברים שנעשו/מעשים

Colette ALLOUCH

Petit vocabulaire juridique français/latin/hébreu

faute commise en contractant	<i>culpa in contrahendo</i>	אשם בהתקשרות
faute la plus légère	<i>culpa levissima</i>	אשמה קלה מאוד
faute légère	<i>culpa levis</i>	אשם קל/אשמה קלה
faute lourde	<i>culpa lata</i>	אשם חמור
fin	<i>actum est</i>	תם ונשלם
force comique	<i>vis comica</i>	כוח היתול
force majeure	<i>vis major</i>	כוח עליון
force/vigreur	<i>vis</i>	כוח/עוצמה
formariage	<i>exo gamos</i>	נישואי חוץ
guerre tous contre tous	<i>bellum omnium contra omnes</i>	מלחמת כל בכל
habeas corpus	<i>habeas corpus</i>	צו הבאה
honoris causa	<i>honoris causa</i>	לאות כבוד
ici et maintenant	<i>hic and nunc</i>	כאן ועכשיו
ici même	<i>ibidem</i>	לעיל/באותו מקום
ignorance	<i>ignorantia</i>	אי ידיעה
ignorance du droit	<i>ignorantia juris</i>	אי ידיעת החוק
il doit/dû	<i>debet</i>	חוב
il n'y a d'infraction que prévue par la loi	<i>nullum crimen sine actu</i>	אין עבירה ללא מעשה
immédiatement	<i>in articulo</i>	מיד
incognito	<i>incognito</i>	בעילום שם
injonction préventive	<i>quia timet</i>	צו למניעת נזק עתידי
injonction sous condition	<i>order nisi</i>	צו על תנאי
insinuation	<i>innuendo</i>	רמיזה
intégralité	<i>integrum</i>	שלמות
intention	<i>animus</i>	כוונה
intention délictueuse/criminelle	<i>mens rea</i>	מחשבה רעה/ המחשבה הפלילית
interdiction de quitter le territoire	<i>ne exeat regno</i>	איסור יציאה מן הארץ
involontaire	<i>in invitum</i>	לא מרצון
je crois	<i>credo</i>	אני מאמין
je fais pour que tu donnes	<i>facio ut des</i>	אני עושה כדי שאתה תיתן
je fais pour que tu fasses	<i>facio ut facias</i>	אני עושה כדי שאתה תעשה
je suis un homme et rien de ce qui est humain ne m'est étranger	<i>homo sum et humani nihil a me alienum</i>	אני אדם ושום דבר אנושי אינו זר לי
jour/date	<i>dies</i>	יום/תאריך
jours fériés	<i>dies non</i>	ימי מנוחה/יום שבתון
jours ouvrables	<i>dies communes</i>	ימים להופעת במשפט
judge du lieu	<i>judex loci</i>	שופט המקום
jugement/condamnation	<i>judicium</i>	
jusqu'à quand ?	<i>quousque tandem ?</i>	עד מתי
jusqu'au dernier	<i>ad unum</i>	עד האחרון
justice divine	<i>jus divinum</i>	החוק האלוהי
justice pour tous	<i>justicia omnibus</i>	צדק לכל
l'erreur est humaine	<i>errare humanum est</i>	הטעות הינה תכונה אינושית
l'état où se trouvait la chose avant les faits	<i>statu quo ante</i>	המצב כפי שהיה/חזרה לקדמותו
l'exception confirme la règle	<i>exceptio probat regulam</i>	היוצא מן הכלל מוכיח את הכלל
l'homme est un loup pour l'homme	<i>homo homini lupus</i>	אדם לאדם זאב
l'ignorance du fait est excusable, l'ignorance de la loi est inexcusable	<i>ignorantia facti excusat, ignorantia legis non excusat</i>	אי ידיעת העובדה יש לה צידוק, אי ידיעת החוק אין לה צידוק
l'un exclut l'autre	<i>expressio unius est exclusio alterius</i>	האחד מבטל את דברי השני
la chose parle d'elle-même ; c'est évident ; cela va de soi	<i>res ipsa loquitur</i>	הדבר מדבר בעד עצמו
la loi est dans l'impossibilité de trancher	<i>non liquet</i>	החוק לא מספק תשובה

Colette ALLOUCH

Petit vocabulaire juridique français/latin/hébreu

la loi est dure mais c'est la loi	<i>dura lex, sed lex</i>	קשה החוק אך הוא החוק
la loi nouvelle déroge à la loi ancienne	<i>lex posterior derogat legi priori</i>	דין אחרון מבטל קודמו
la loi spéciale déroge à la loi générale	<i>lex specialis derogat generali</i>	חוק ספציפי גובר על חוק כללי
la partie adverse	<i>altera pars</i>	הצד שכנגד-
lapsus calami	<i>lapsus calami</i>	פליטת קולמוס/טעות סופר
lapsus linguae	<i>lapsus linguae</i>	פליטת פה
le crime ne paie pas	<i>ex injuria jus non oritur</i>	אין חוסא נשכר
le dernier argument	<i>ultima ratio</i>	הנימוק האחרון
le doute profite à l'accusé	<i>in dubio pro reo</i>	בספק לטובת הנאשם
le jour jusqu'au quel/date butoir/limite	<i>dies ad quem</i>	תאריך יעד
le sort en est jeté	<i>alea jacta est</i>	נפל הפור
legs non partagés	<i>hereditas jacens</i>	ירושה לא מחולקת
les contrats doivent être respectés	<i>pacta sunt servanda</i>	חוזים יש לקיים
les paroles s'envolent, les écrits restent	<i>verba volant, scripta manent</i>	המילה שבעל פה מתנדפת והכתובה נשארת
lieu de la rédaction du contrat	<i>locus contractus</i>	מקום יצירת החוזה
lieu/endroit/place	<i>locus</i>	המקום
litispendance	<i>litispendencia</i>	תביעות מקבילות
littéalement	<i>ad litteram</i>	ככתבו וכלשונו
loi	<i>lex</i>	חוק/דין
loi de l'endroit où le procès se tient	<i>lex actus</i>	דין מקום המעשה
loi de l'Etat où se trouve le tribunal appelé à juger une cause	<i>lex fori</i>	דין/חוק מקום השיפוט
loi du domicile	<i>lex domicili</i>	דין/חוק מקום המושב
loi du lieu	<i>lex loci</i>	דין המקום
loi du lieu de délit	<i>Lex loci delictus</i>	דין מקום ביצוע המעשה
loi du lieu de l'acte	<i>lex loci actus</i>	דין מקום ביצוע המעשה
loi du lieu du contrat	<i>lex loci contractus</i>	דין מקום יצירת החוזה
loi du lieu où le délit a été causé	<i>lex delictus commisi</i>	דין/חוק מקום ביצוע העבירה
loi du lieu où se situe le bien	<i>lex situs</i>	דין מקום הנכס
loi du pays/de la patrie de l'accusé	<i>lex patria</i>	דין ארץ הנאשם
loi du talion	<i>lex talionis</i>	חוק מידה כנגד מידה
loi écrite	<i>lex scripta</i>	חוק כתוב
loi non écrite	<i>lex non scripta</i>	חוק לא כתוב
maintenant ou jamais	<i>nunc aut nunquam</i>	עכשיו או לעולם לא
maintenant/à cet instant	<i>nunc</i>	מעכשיו
maître	<i>dominus</i>	אדון
mal intentionné	<i>malo animo</i>	מתוך כוונה רעה
mal nécessaire	<i>malum necessarium</i>	רע הכרחי
mandement	<i>mandamus</i>	צו עשה
mauvais en lui-même	<i>malum in se</i>	הרע בהתגלמותו
mauvais en lui-même	<i>malum in se</i>	רע כשלעצמו
mauvaise foi	<i>mala fides</i>	זדון/חוסר תום לב
moratoire	<i>moratorium</i>	תדחית/דחיית מועד פירעון חובות
mot à mot	<i>ad verbum</i>	מילה במילה
motif de guerre	<i>casus belli</i>	עילה למלחמה
motif/raison d'être de la loi	<i>ratio legis</i>	טעם החוק/ הגיונו של החוק
ne pas changer	<i>ne varietur</i>	לא לשנות
nécessité fait loi	<i>necessitas non habet legem</i>	לכורח אין חוק
nombre limité	<i>numerus clausus</i>	מספר מוגבל
nommement	<i>viva voce</i>	לפי שמות
note bien N.B.	<i>nota bene</i>	נכתב בצד (נ.ב.).

Colette ALLOUCH

Petit vocabulaire juridique français/latin/hébreu

nouvelle affaire	<i>res nova</i>	עניין משפטי חדש שטרם הוכרע
nul n'est censé ignorer la loi	<i>Ignorantia legis non excusat</i>	אי ידיעת החוק אינה פותרת מעונש/אינה הצדק/תירוץ
nul n'est tenu de faire plus qu'il ne peut	<i>ultra posse nemo obligatur</i>	איש אינו מחויב לעשות למעלה מיכולתו
nulle peine ne peut être infligée si elle n'est pas prévue par une loi	<i>nulla poena sine lege</i>	אין עונש ללא חוק
on ne peut agir en justice deux fois à propos du même fait	<i>non bis in idem</i>	לא יענש פעמיים עבור אותו מעשה/אין דנים פעמיים בשל מעשה אחד
opinion de droit	<i>opinio juris</i>	דעה המקובלת של מדינה כלפי חוק או מנהג בחוק כפי שהוא משתקף
ordonnance de plus ample information	<i>certiorati</i>	צו ברור
par contumace	<i>in contumacia</i>	בהיעדרות
par exemple	<i>e.g. exempli gratia</i>	למשל/לדוגמה
par jour	<i>per diem</i>	ליום
par le fait même	<i>ipso facto</i>	בעצם העובדה/לפי העובדה לבדה
par ouï-dire	<i>de auditu</i>	עד שמיעה
par personne	<i>per capita</i>	לראש
par procuration	<i>per procuracionem</i>	על ידי שליח
pareil	<i>idem</i>	זהה
parle	<i>loquitur</i>	מדבר
pas d'obligation à des choses impossibles	<i>impossibilium nulla obligatio est</i>	לא תיתכן התחייבות בדברים בלתי אפשריים
peine/sanction/punition	<i>poena</i>	עונש
persona non grata	<i>persona non grata</i>	אישיות לא רצויה
personne n'est puni du chef de ce qu'il pense	<i>cogitationis poenam nemo patitur</i>	אין עונשין כל מחשבה
personnellement	<i>pro se</i>	עבור עצמו
petit enfant	<i>infans</i>	עולל
petit guide	<i>vade mecum</i>	ספר עיון
place du sceau	<i>locus sigilli</i>	מקום החותם
plaidoyer par lequel on défend sa propre cause	<i>oratio pro domo</i>	הגנה לטובת עצמו
pleinement capable	<i>sui juris</i>	בזכות עצמו
possesseur de bonne foi	<i>bonae fidei possessor</i>	אוחז כשורה
possible	<i>in posse</i>	באפשרות
post mortem	<i>post mortem</i>	שלאחר המוות
pour cette occasion	<i>pro hac vice</i>	להזדמנות יחידה זו
pour l'éternité ; pour toujours	<i>in aeternum</i>	לנצח
pour l'usage prévu	<i>ad hoc</i>	לתכלית זו/לשם כך
pour la cause	<i>pro causa</i>	לטובת העניין
pour la même raison	<i>in pari causa</i>	מאותה הסיבה
pour la part fixée	<i>pro rata</i>	באופן יחסי
pour la vie	<i>ad vivum</i>	למשך החיים
pour le bien	<i>pro bono</i>	למטרה טובה
pour le bien ou pour le mal	<i>pro bono et malo</i>	לטוב ולרע
pour mémoire	<i>pro memoria</i>	לזכר
pour ou contre	<i>pro et cons</i>	בעד או נגד
pour sa maison	<i>pro domo</i>	עליו ועל עצמו
premier parmi ses pairs	<i>primus inter pare</i>	ראשון בין שווים
prendre ses désirs pour des réalités	<i>petitio principii</i>	עשיית רצוי כמצוי
prévu par la loi	<i>intra legem</i>	במסגרת החוק
prix de la douleur	<i>pretium doloris</i>	תשלום נזק, צדק, ריפוי, שבת

Colette ALLOUCH

Petit vocabulaire juridique français/latin/hébreu

		ובושת, כאב וסבל
procuration	<i>procuratio</i>	ייפוי כוח
profite de l'instant présent	<i>carpe diem</i>	חווה את היום/קטוף את היום
proportionnellement à la valeur	<i>ad valorem</i>	לפי שוויון/ ערך
provisoirement ; par intérim	<i>ad interim</i>	באורח זמני
provisoirement/à titre provisoire	<i>pro tempore</i>	
quand les armes parlent les lois se taisent	<i>inter arma silent leges</i>	בשאון הקרב החוקים שותקים
quand les armes parlent les muses se taisent	<i>inter arma silent musea</i>	בשאון הקרב המוזות שותקות
que l'acheteur soit vigilant	<i>caveat emptor</i>	יזהר הקונה
que l'autre partie soit entendue	<i>audi et altera pars</i>	ישמע גם הצד השני
que la justice se fasse, dût le monde en périr	<i>fiat justitia, et pereat mundus</i>	ייקום הדין את ההר/יעשה הצדק וייחרב/יישמד העולם
que la justice se fasse, le ciel dût-il s'abattre sur la terre	<i>fiat justitia, ruat caelum</i>	ייעשה צדק, אף אם ייפלו השמיים
que le demandeur soit vigilant	<i>caveat actor</i>	יזהר העושה
que le vendeur soit vigilant	<i>caveat venditor</i>	יזהר המוכר
qui n'appartient à personne	<i>res nullius</i>	דבר של אפס/של הפקר
quorum	<i>quorum</i>	מניין חוקי
raison de décider	<i>ratio decidendi</i>	היגיון ההחלטה/פסק הדין
remarque incidente	<i>obiter dictum</i>	היערת אגב/אמרת אגב בפסק דין
remise des choses en état antérieur à l'événement perturbateur	<i>restitutio in integrum</i>	השבת המצב לקדמותו
retard	<i>mora</i>	איחור
rétroactif	<i>ex post factum</i>	בדיעבד/לאחר מעשה
sain d'esprit	<i>compos mentis</i>	שפוי בדעתו
sans aucun doute	<i>sine dubio</i>	ללא ספק
sans colère et sans préjugé	<i>sine ira et studio</i>	בלי כעס או דעה קדומה
sans indication de date	<i>sine die</i>	ללא ציון תאריך
sans indication de lieu	<i>sine loco</i>	ללא ציון מקום
sans laquelle c'est non	<i>sine qua non</i>	תנאי בל יעבור/ בלעדיו אין
sans rémunération	<i>gratis</i>	חינם/ללא תשלום
sans testament	<i>ab intestat</i>	ללא צוואה
sauf dispositions contraires	<i>nisi aliter notem</i>	אלא אם כן נאמר אחרת
scire facias	<i>scire facias</i>	תפרסם את הדבר
selon l'usage	<i>ex usu</i>	על פי הנוהג
selon la loi	<i>secundum legem</i>	בהתאם לחוק
selon la loi telle qu'elle existe actuellement	<i>de lege lata</i>	החוק המצוי/כפי שהוא
selon la loi telle qu'on tient pour souhaitable	<i>de lege ferenda</i>	החוק הרצוי
selon une coutume	<i>ex more</i>	לפי מנהג
soudainement	<i>ex promptu</i>	לפתע/ללא הכנה
sous condition	<i>sub modo</i>	בתנאי
sous l'empire de la colère	<i>ab irato</i>	מתוך כעס
sous réserve de l'approbation de l'autorité supérieure	<i>ad referendum</i>	טעון בירור נוסף
souviens-toi	<i>esto memor</i>	זכור!
spontanément	<i>sua sponte</i>	מאליו/ביוזמתו
spontanément ; de son propre chef	<i>ex proprio muti</i>	מרצון
suicide	<i>felo de se</i>	התאבדות
suite à un délit	<i>ex delicto</i>	הבא מעבירה
suisant son propre gré	<i>ad libitum</i>	ברצונו/ ברצון איש איש
sur place	<i>ad locum</i>	בו במקום

Colette ALLOUCH

Petit vocabulaire juridique français/latin/hébreu

sur place	<i>in loco</i>	באותו מקום
sur place	<i>in situ</i>	במקום
sur une quote-part du procès	<i>de quota litis</i>	שכר טרחה מותנה
table rase	<i>tabula rasa</i>	דף חלק
témoign seul, témoin nul	<i>testis unus, testis nullus</i>	עד יחיד- עד פסול
terre qui m'appartient à personne	<i>terra nullius</i>	קרקע ללא בעלים
trou de mémoire	<i>lapsus memoriae</i>	כשל זכרון
unilatéral	<i>ex parte</i>	חד צדדי/במעמד צד אחד בלבד
usurpateur	<i>usurpator</i>	עשקן
vide juridique	<i>lacuna</i>	חלל משפטי/פריצה בחוק
voie royale	<i>alta via</i>	דרך המלך